

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ СОҚЛАШ
ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ ТИББИЁТ ИНСТИТУТИ

ОДАМ АНАТОМИЯСИ КАФЕДРАСИ

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТ № 42

**МАВЗУ: СИЙДИК ЙЎЛИ, ҚОВУҚ, СИЙДИК ЧИҚАРУВ
НАЙИ, УЛАРНИ ЁШГА ҚАРАБ ЎЗГАРИШИ.**

Кафедра мудири: Х.А.Расулов

ТОШКЕНТ 2009

42- амалий машғулот (13-маъруза)

Мавзу: Сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найи, уларни ёшга қараб ўзгариши.

Машғулотнинг мақсади:

Талабаларга сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найининг тузилишини ва ёшга қараб ўзгаришини тушинтириш.

Вазифалар :

- сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найидаги ҳосилаларнинг ўзбекча ва лотинча номларини ўргатиш
- сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найининг қисмларини ва ундаги ҳосилаларни кўрсатиш
- сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найининг болалардаги хусусиятларини ўргатиш

Назарий қисм:

Талабаларнинг назарий ва амалий билимларини аниқлагач ўқитувчи сийдик йўли, қовуқ, сийдик чиқарув найининг тузилишини, уларнинг вазифасини ва одам организмидаги аҳамиятини тушинтириб беради.

Сийдик йўли сийдикни бўйрак жомидан қовуққа ўтказиб берувчи найсимон аъзо бўлиб, узунлиги 30-35см, кенглиги 8мм. Унда уч: қорин, чанок ва қовуқ девори ичидаги қисмлари тафовут қилинади. Сийдик йўлининг уч: бошланиш, қорин қисмини чанокқа ўтиш ва қовуқ деворига кирган соҳаларида торайган жой бор.

Сийдик йўли девори уч қаватдан иборат. Ички шиллик қават бўйлама бурмалар ҳосил қилади. Эрта мушак қавати юқори қисмида икки: бўйлама ва айланма, пастки қисмида эса уч ички, ташқи бўйлама ва ўрта айланма қаватдан иборат. Ташқи томондан адвентициал қават қоплаган.

Янги туғилган чақалоқ сийдик йўли узунлиги 5-7 см бўлиб, буралма кўринишга эга. Унинг юқори ва пастки учлари торайган, ўрта қисми эса кенг. Унинг девори юпқа, мускул тонуси паст. Эрта болалик даврида мушак қавати ривожланиб 2 қаватга бўлинади. 8 ёшларда сийдик йўлини тузилиши катталарникига ўхшаш бўлади.

қовуқ тоқ аъзо бўлиб, сийдик тўпловчи резервуар вазифасини бажаради. Унинг сифими ўртача 500-700мл. қовуқни юқори қисми учи, танаси, пастки кенгайган қисми туби дейилади. қовуқнинг туби воронкасимон торайиб қовуқ бўйнини ҳосил қилиб сийдик чиқарув каналига ўтади. қовуқ тўлган ҳолатда қоринпарда билан мезоперитонеал, бўш ҳолатда экстраперитонеал ўралади.

қовуқнинг девори тўрт қаватда иборат:

Б. 120-150 СМЗ
В. 100-120 СМЗ

Д. 50-80 СМ

3. қовуқнинг сифими катталарда қанча

А. 300-400 МЛ
Б. 250-300 МЛ
В. 500-700 МЛ

Г. 600-900 МЛ
Д. 700-900 МЛ

4. янги туғилган болалар қовуғи шакли

а. юмалоқ
б. олхорисимон
в. цилиндрисимон

Г. ловиясимон
Д. дуксимон

5. Қовуқнинг қандай қисмлари бор

А. corpus, cervix, pars abdominalis
intramuralis

г. corpus, cervix, pars

б. apex, corpus, fundus, cervix

д. fundus, corpus, cervix, caput

в. corpus, fundus, pars pelvina

6. Қовуқ учбурчагини қандай хусусияти бор

А. мускул кавати йўқ
ривожланган

Г. Қаватлари яхши

б. бурмалари йўқ

д. шакли учбурчак

в. бир неча тешиги бор

7. сийдик йўлини қандай қисмлари бор

А. pars thoracica, abdominalis, pelvina

б. pars abdominalis, pelvina, vesicalis

в. pars abdominalis, sacralis, intramuralis

г. pars pelvina, sacralis, intramuralis

д. pars abdominalis, pelvina, intramuralis

8. Қовуқ девори қандай қаватлари иборат

А. tunica mucosa, tela submucosa, tunica adventitia

б. tunica mucosa, muscularis, serosa

в. tunica mucosa, tela submucosa, tunica serosa

г. tunica mucosa, tela submucosa, tunica muscularis, serosa

д. tunica mucosa, tela subserosa, tunica muscularis, serosa

9. эркаклар сийдик чиқариш каналининг қандай қисмлари бор

а. pars prostatica, spongiosa, anterior

б. pars prostatica, membranacea, spongiosa

в. pars vesicalis, spongiosa, posterior, anterior

г. pars spongiosa, membranacea, superior

д. pars membranacea, vesicalis, prostatica

- 4.қовуқнинг қандай қисмлари бор?
- 5.қовуқнинг девори қандай қаватлардан иборат?
- 6.қовуқнинг болалардаги хусусиятлари қандай?
- 7.Эркакларни сийдик чиқариш канали қисмлари қайсилар? 8.Аёлларнинг сийдик чиқариш каналининг тузилиши қандай?

Машғулотнинг таъминланиши.

Сийдик ажратиш аъзолар мажмуи расми. Чаноқнинг сагитал кесмаси
планшети